

«Էդիթ Պրինտ» հրատարակչություն

Ավարտական հետազոտական աշխատանք

Թեմա՝ Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական
չափորոշիչը և կերպարվեստի մեթոդիկային ներկայացվող
պահանջները

Հաստատություն՝ Երևանի թիվ 160 մտեր մանկապարտեզ

Դաստիարակ՝ Աբրահամյան Ինգա Գարիկի

Դեկավար՝ Ժաննա Ավետիսյան

Երևան 2023

Բովանդակություն

Ներածություն -----	3
Նախադպրոցական տարիքի երեխաների ակնկալվող կարողունակությունները --	4
Կերպարվեստ և կառուցողական աշխատանք -----	17
Նախադպրոցական կրթության՝ կերպարվեստի մեթոդիկային ներկայացվող պետական չափորոշիչները և պահանջները -----	18
Վերջարդյունքներ -----	19
Եզրակացություն -----	23
Օգտագործված գրականության ցանկ -----	24

Ներածություն

Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչը (այսուհետ՝ չափորոշիչ) հանրակրթության պետական կրթական չափորոշիչի բաղկացուցիչ մաս կազմող նորմատիվ իրավական ակտ է, որը սահմանում է նախադպրոցական տարիքի երեխաների (ըստ տարիքային խմբերի) զարգացման կրթական ծրագրերի բովանդակությունը, նրանց ներկայացվող վերջնարդյունքները, ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը, նախադպրոցական տարիքի երեխաների կրթության և զարգացման վերջնարդյունքի ապահովման հիմքերը:

2. Չափորոշիչի հիմքում նախադպրոցական տարիքի երեխաների կարողունակությունների վրա հիմնված մոտեցումն է:

3. Չափորոշիչը ներառում է՝

1) ուսումնադաստիարակչական հիմնական բնագավառները, կրթական ծրագրի բաղադրիչները և դրանց սահմանման մանկավարժահոգեբանական սկզբունքները.

2) երեխաների ուսումնական, խաղային բեռնվածության առավելագույն չափը կամ դրանց հարաբերակցությունը.

3) երեխաների զարգացման ընթացքի և առաջադիմության մակարդակի դիտարկման ձևերը.

4) նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում ներառական և երեխայակենտրոն միջավայրի չափանիշները, որոնք հաստատում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը.

5) նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում երեխայի անվտանգ միջավայրի և աղետներին պատրաստվածության չափանիշները:

4. Չափորոշիչը հանդիսանում է երեխայակենտրոն կրթության հիմքը. հնարավորություն է ընձեռում արձագանքելու երեխաների կարիքներին և հետաքրքրություններին, հարգելու յուրաքանչյուր երեխայի անձը, խթանելու համատեղ ուսումնառության գործընթացը:

5. Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչի իրականացումը նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների կողմից պարտադիր է՝ անկախ դրանց կազմակերպարավական ձևից և ենթակայությունից:

6. Ըստ չափորոշիչի, մշակվում են միջին և բարձրագույն մասնագիտական հաստատությունների նախադպրոցական ֆակուլտետների (բաժինների) ուսումնական ծրագրեր և վերապատրաստումների թեմատիկ պլաններ, ծնողական կրթության ծրագրեր:

ՆԱԽԱԴԴՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԻՔԻ ԵՐԵՒԱՆԵՐԻ ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԿԱՐՈՂՈՒՄԻ ԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Կարողունակությունները նախադպրոցական տարիքի երեխաների կողմից ուսումնառության և դաստիարակության գործընթացում ձեռք բերված գիտելիքի, հմտությունների, արժեքների և դիրքորոշումների հիման վրա ըստ իրավիճակի արդյունավետ ու պատշաճ արձագանքելու ձևեր են: Նախադպրոցական տարիքի երեխաների կարողունակությունները ձևավորվում են ուսուցման և դաստիարակության կազմակերպման միջոցով:

Նախադպրոցական տարիքի երեխաների զարգացման և կրթական վերջնարդյունքները նկարագրում են, թե ինչ պիտի իմանա, կարողանա անել և հասկանա վեց տարեկան երեխան: Վերջնարդյունքներն ուղղված են կարողունակությունների ձևավորմանը:

Նախադպրոցական կրթության կարողունակություններն են՝

1) լեզվական և հաղորդակցական կարողունակություն՝

երեխան տիրապետում է գրական հայերենին, հաղորդակցվում տարբեր իրավիճակներում և միջավայրերում, դրսևորում խոսքային և ոչ խոսքային ակտիվություն՝ մասնակցություն ունենալով հասարակական կյանքին: Ընդունակ է ճանաչել բանավոր ներկայացվող երևույթները, ըմբռնել, նկարագրել, մեկնաբանել դրանք, ներկայացնել բացատրություններ: Երեխան ունակ է կողմնորոշվել լեզվական միավորներում՝ հնչյուն, բառ, նախադասություն, ունի տարրական պատկերացումներ վանկի, հնչյունի և տառի մասին, ինքնուրույն ձևակերպում է սեփական մտքերը՝ ազատ և կապակցված արտահայտելով կարծիք, վերաբերմունք որևէ երևույթի մասին: Այլ մարդկանց հետ հաղորդակցության մեջ պատկերացնում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների դերը և մեծահասակների օգնությամբ կիրառում դրանք:

2) ճանաչողական և մոտիվացիոն կարողունակություն՝

երեխան, իր տարիքին համապատասխան, ընդունակ է պատճառահետևանքային կապեր տեսնել երևույթների, իրադարձությունների միջև, ճանաչել առարկաների և օբյեկտների կապերը, հարաբերությունները, նոր խնդիրներ լուծել: Դրսևորում է ակտիվություն, հետաքրքրասիրություն, ճանաչողական հետաքրքրություն աշխարհի, առարկաների և երևույթների, ինչպես նաև հարաբերությունների կառուցման հանդեպ: Երեխան հաճույքով (ակտիվ) ներգրավվում է գործունեության տարբեր ձևերի, մտավոր տարբեր գործողությունների, նոր բացահայտումների մեջ:

3) ինքնաճանաչողական և սոցիալական կարողունակություն՝

երեխան ճանաչում է իր արտաքին առանձնահատկությունները, ձեռք է բերում սեռադերային պատկերացումներ: Երեխան ունի պատկերացում սեփական հնարավորությունների մասին, վստահություն սեփական ուժերի և կարողությունների հանդեպ: Ընդունակ է ինքնակազմակերպվելու, դրսևորում է ինքնուրույնություն և ինքնասպասարկման հմտություններ: Գործողություններում

դրսևորում է նպատակաուղղվածություն և կենտրոնացվածություն: Երեխան ճանաչում է սեփական և այլոց հույզերը, կարողանում է կառավարել սեփական հույզերը: Ճանաչում է մեծահասակների և հասակակիցների փոխհարաբերություններում սահմանված վարքային կանոնները և դրսևորում է սոցիալապես ընդունված նորմերին համապատասխան վարք: Շփման մեջ նախաձեռնող և կառուցողական է, դրսևորում է ընկերակցելու, համագործակցելու հմտություններ:

4) Ժողովրդավարական և քաղաքացիական կարողունակություն՝

Նախադպրոցական տարիքում երեխան տիրապետում է բարեվարքության և սոցիալական արդարության պարզագույն կանոններին. դրսևորում է հարգանք և հոգատարություն շրջապատի հանդեպ, գնահատում է արարքների բարոյական ուղղվածությունը: Ճանաչում է հայրենիքը, Հայաստանի խորհրդանիշները (դրոշ, գինանշան, օրհներգ), դրսևորում է սեր և նվիրվածություն հայրենի երկրի հանդեպ: Ունի տարրական պատկերացումներ սեփական իրավունքների ու պարտականությունների մասին:

5) թվային և մեդիա կարողունակություն՝

Երեխան ունի տարրական պատկերացումներ մեդիայի վերաբերյալ, կողմնորոշվում է մեդիա բազմազանության մեջ, մեծահասակի աջակցությամբ գնահատում է ներկայացված տեղեկատվությունը, այն համադրում սեփական պատկերացումներին՝ դրսևորելով քննադատական և ընտրողական մոտեցում: Երեխան կարողանում է օգտվել մեդիա տարրական գործիքներից՝ միևնույն ժամանակ հասկանալով դրանց կիրառման հնարավոր վտանգները և այդ հարցում սեփական պատասխանատվությունը: Երեխան դրսևորում է առարկաների, երևույթների մոդելավորման և ստեղծագործական կարողություններ, տարբերում է իրական և վիրտուալ աշխարհները, հասկանում դրանց տարբերությունները:

6) մշակութային կարողունակություն՝

Երեխան կարողանում է գնահատել գեղեցիկը, ճանաչում և վերլուծում է հանրահայտ հայ և արտասահմանյան մանկագիրների գեղարվեստական ստեղծագործությունները, ճանաչում է ազգային և համաշխարհային մշակութային նմուշների ինքնատիպությունը: Դրսևորում է ընդգծված հետաքրքրություն գեղարվեստական գործունեության հանդեպ, ունակ է երաժշտության, կերպարվեստային գործունեության տարբեր տեսակների, ազգային տոների ու ավանդույթների միջոցով արտահայտելու սեփական հույզերը, զգացմունքներն ու տպավորությունները:

7) մաթեմատիկական և տեխնիկական կարողունակություն՝

Երեխան կարողանում է կատարել պարզ մաթեմատիկական գործողություններ, համեմատում, հետազոտում է առարկաները և երևույթները, գտնում է տարբեր խնդիրների լուծումներ, ճանաչում է թվանշանները, տիրապետում է նախաթվային և թվային հասկացություններին. երեխան կարողանում է որոշել առարկաների քանակը, համեմատել դրանք ըստ մեծության, չափի, ձևի և գույնի, տարբերակել մասը և ամբողջը, երկրաչափական պատկերներն ըստ հատկանիշների:

Կարողանում է առարկաները տարբերակել նաև ըստ կյուբի: Ցուցաբերում է հետաքրքրություն սարքավորումների հանդեպ, կարողանում է ծանոթ տեխնիկական հանգույցներից կառուցել նոր համադրություններ:

8) տնտեսական կարողունակություն՝

Երեխան կարողանում է համարժեք ճանաչել և վերլուծել մեծերի աշխատանքը և դրանից ստացված արդյունքները: Գիտի տարբեր մասնագիտությունների անվանումներ և դրանց առանձնահատկությունները: Ցուցաբերում է տնտեսական պարզ հասկացությունների իմացություն, գիտի իր հետ առնչվող առարկաների ձեռքբերման եղանակները, կիրառում է տնտեսական պարզ բառապաշար: Երեխան հասկանում է շրջապատող աշխարհի և բնության երևույթների միասնականությունն ու փոխկապակցվածությունը: Ճանաչում է բնության երևույթները, գիտի բնության առանձին երևույթների վտանգների, դրանցից պաշտպանվելու մասին, անվտանգ վարքագիծ է դրսևորում բնության առանձին երևույթների՝ կայծակի, ամպրոպի, կարկուտի, անձրևի, մառախուղի ժամանակ: Ունի տարրական պատկերացումներ շրջակա միջավայրի և դրա պահպանման վերաբերյալ: Կարողանում է նկարագրել մարդու և տնտեսության ազդեցությունը բնության վրա: Հասկանում է շրջակա միջավայրի պահպանման գործում սեփական դերը, նշանակությունը և մասնակցում է այդ գործընթացում:

9) ֆիզիկական կուլտուրայի կարողունակություն՝

Երեխան պատկերացում ունի ֆիզիկական վարժությունների առողջարարական նշանակության, առողջ սննդի, առողջ ապրելակերպի վարման հիմնական կանոնների՝ օրգանիզմի կոփման, օրվա ռեժիմի, հիգիենիկ կանոնների, ճիշտ կեցվածքի պահպանման մասին: Ընկալում է ֆիզիկական վարժությունների ճիշտ կատարման ձևը, ճանաչում և տարբերում է ամառային և ձմեռային մարզաձևերը: Ընդհանուր պատկերացում ունի շարժողական ընդունակությունների, տարածված մարզաձևերի, մարզագույքի, սպորտային հանդերձանքի մասին, ճանաչում է հայ և այլազգի անվանի մարզիկներին: Երեխան ընդունակ է ճիշտ կատարելու մարմնամարզական, աթլետիկական վարժություններ, տարաբնույթ շարժողական գործողություններ շարժախաղերում, մարզախաղերում, շարժողական ակտիվության այլ ձևերում: Դրսևորում է անհրաժեշտ ֆիզիկական պատրաստվածություն և պահպանում է առողջ ապրելակերպի վարման կանոնները: Երեխան ինքնուրույն կատարում է նմանողական շարժումներ, ընդհանուր զարգացնող վարժություններ՝ առանձին, զույգերով, մարզագույքով: Վարժությունների կատարման ընթացքում, շարժախաղերում, թիմային խաղերում դրսևորում է ինքնուրույնություն, կարգապահություն, կամք, պատասխանատվություն, համագործակցություն, վճռականություն, փոխօգնություն, ընկերասիրություն, նախաձեռնողականություն:

դ. կարողանում է գնդակը գլորել որոշակի ուղղությամբ և քայլել գնդակի հետևից,
ե. կարողանում է կատարել մեծի կողմից ցուցադրված ընդհանուր զարգացնող պարզ վարժություններ:

գ. կարողանում է խաղալ շարժախաղեր պարզ շարժողական գործողություններով,

Ե. կատարում է պարային պարզ շարժումներ նվագակցությամբ, ը. դրական է արձագանքում կոփման միջոցառումներին,

թ. շարժողական գործողությունների ժամանակ դրսևորում է ինքնուրույնություն.

3) կրտսեր առաջին խումբ (2-ից մինչև 3 տարեկան)՝

ա. երեխան ինքնուրույն կամ մեծի օգնությամբ կարողանում է կատարել պարզ մարմնամարզական, աթլետիկական վարժություններ՝ փոփոխելով շարժման ուղղությունը, ելման դիրքը,

բ. կարողանում է կատարել ընդհանուր զարգացնող և հավասարակշռության պարզ վարժություններ,

գ. կարողանում է խաղալ՝ կիրառելով քայլք, վազք, ցատկեր, նետումներ, սողանցումներ, տարածության մեջ կողմնորոշվելով շարժախաղեր՝ դրսևորելով անհրաժեշտ շարժողական ընդունակություններ,

դ. կարողանում է նստել, կանգնել, քայլել ջրի մեջ,

ե. մեծի ուղղորդմամբ պահպանում է մաքրության և օրվա ռեժիմի հիմնական պահանջները,

զ. ֆիզիկական դաստիարակության տարբեր ձևերում դրսևորում է ինքնուրույնություն, կարգապահություն, ընկերասիրություն.

4) կրտսեր երկրորդ խումբ (3-ից մինչև 4 տարեկան)՝

ա. երեխան կարողանում է կատարել և զուգակցել հիմնական շարժողական գործողությունները,

բ. կարողանում է խաղալ շարժախաղեր (վազքով, ցատկերով, նետումներով, սողանցումով, մագլցումով) առանց առարկայի և առարկաներով,

գ. կարողանում է վարել եռանկիվ հեծանիվ, ինքնագնաց, սահել սահնակով,

դ. ջրում կատարում է լողի տարրերով պարզ վարժություններ,

ե. կատարում է ընդհանուր զարգացնող վարժություններ՝ առանց առարկաների և առարկաներով,

զ. կարողանում է կատարել ճիշտ կեցվածքի ձևավորման, հարթաթաթության կանխարգելման վարժություններ,

Ե. կատարում է պարզ զուգակցումներով պարային շարժումներ,

ը. պահպանում է հիգիենայի հիմնական պահանջները,

թ. ֆիզիկական դաստիարակության տարբեր ձևերում դրսևորում է ակտիվություն, համագործակցություն, կարգապահություն,

ժ. գիտի շարժախաղերի և մարզաձևերի անվանումներ.

5) միջին խումբ (4-ից մինչև 5 տարեկան)՝

ա. երեխան կարողանում է ճիշտ կատարել և զուգակցել հիմնական շարժողական գործողությունները,

բ. խաղում է շարժախաղեր՝ հիմնական շարժողական գործողություններով, մասնակցում է մարզախաղերի տարրերով փոխանցումավազքերին՝ դրսևորելով անհրաժեշտ շարժողական ակտիվություն,

գ. տիրապետում է սպորտային վարժություններին՝ սահում է սահնակով և դահուկներով, վարում է ինքնագնաց, եռանիվ և երկանիվ հեծանիվ,

դ. ջրում կատարում է ոտքերի և ձեռքերի շարժումներ, խաղում է ջրային խաղեր,

ե. կատարում է կեցվածքի շեղման, հարթաթաթությունը կանխարգելող վարժություններ,

զ. կատարում է ընդհանուր զարգացնող վարժություններ՝ առանց առարկաների և առարկաներով, վերին ու ստորին վերջույթների, ուսագոտու, իրանի և որովայնի համար,

է. կատարում է պարզ պարային շարժումներ և դրանց զուգակցումներ,

ը. ինքնուրույն կատարում է տարբեր բնույթի ֆիզիկական վարժություններ՝ առանց առարկաների և առարկաներով,

թ. ֆիզիկական դաստիարակության տարբեր ձևերում դրսևորում է կարգապահություն, ակտիվություն, ընկերասիրություն, համագործակցություն, բարեկիրթ վարքագիծ և հարգանք,

ժ. գիտի ամառային և ձմեռային մարզաձևեր, ճանաչում է հայ անվանի մազիկներին.

6) ավագ խումբ (5-ից մինչև 6 տարեկան)՝

ա. երեխան կարողանում է ճիշտ կատարել հիմնական շարժողական գործողությունները (քայլք, վազք, ցատկեր, նետումներ, մազլցում, սողանցում) տարբեր պայմաններում,

բ. ինքնուրույն կատարում է ընդհանուր զարգացնող վարժություններ՝ առանց առարկաների և առարկաներով, վերին և ստորին վերջույթների, ուսագոտու, իրանի և որովայնի համար,

գ. խաղում է տարբեր ուղղվածության շարժախաղեր և մարզախաղեր, զուգորդում դրանց բնորոշ շարժողական գործողությունները՝ դրսևորելով անհրաժեշտ շարժողական ընդունակություններ,

դ. տարբեր պայմաններում կատարում է սպորտային վարժություններ՝ սահում է սահնակով և դահուկներով, վարում է ինքնագնաց, երկանիվ հեծանիվ, դրսևորելով անհրաժեշտ շարժողական կարողություններ և հմտություններ,

ե. խաղում է ջրային խաղեր, ազատ ոճով լողում է 5-10 մ,

զ. կատարում է ճիշտ կեցվածքի ձևավորման և հարթաթաթությունը կանխարգելող վարժություններ՝ առանց առարկաների և առարկաներով,

է. կատարում է պարային շարժումներ՝ դրսևորելով ռիթմի զգացողություն և ռիթմապլաստիկ շարժողական կարողություն,

ը. օրվա ռեժիմի ընթացքում կատարում է նմանողական շարժումներ և ընդհանուր զարգացնող վարժություններ,

թ. ինքնուրույն կամ մեծի օգնությամբ կատարում է առավոտյան հիգիենիկ մարմնամարզություն, ֆիզկուլտ-դադար, տնային հանձնարարություններ,

ժ. ինքնուրույն կատարում է առարկաներով ֆիզիկական վարժություններ (գնդակ, ցատկապարան, օղ, մարմնամարզական փայտ),

ժա. կարողանում է վարել հեծանիվ, ինքնագնաց, սահել սահնակով և դահուկներով,

ժբ. կիրառում է կոփման միջոցներ, պահպանում է օրվա ռեժիմը, դրսևորում է շարժողական ակտիվություն,

ժգ. ֆիզիկական ակտիվության բոլոր ձևերում դրսևորում է կարգապահություն, աշխատասիրություն, ազնվություն, ընկերասիրություն, փոխօգնություն, կամք, պատասխանատվություն, նախաձեռնություն, վճռականություն,

ժդ. գիտի օլիմպիական խաղերի ծագման և խորհրդանիշների մասին,

ժե. պատկերացում ունի օրգանիզմի վրա ֆիզիկական վարժությունների և սպորտի դրական ներգործության մասին:

11. Խոսքի և հաղորդակցության ոլորտում նախադպրոցական տարիքի երեխաների զարգացման և կրթական վերջնարդյունքներն են.

1) վաղ մանկության տարիքի առաջին խումբ՝

ա. երեխան կատարում է մեծերի հետ հաղորդակցվելու փորձեր,

բ. արձագանքում է իրեն ուղղված խոսքին համապատասխան վարքային դրսևորումներով,

գ. արտաբերում է միավանկ և նույն վանկից կազմված բառեր.

2) վաղ մանկության տարիքի երկրորդ խումբ՝

ա. երեխան հասկանում է իրեն ուղղված խոսքը և արձագանքում դրան խոսքային և ոչ խոսքային միջոցներով,

բ. բառը վերագրում է կոնկրետ առարկայի, գործողության,

գ. մեկ բառով անվանում է որևէ հատկանիշով նման առարկաները,

դ. ներգրավվում է խոսքային, հաղորդակցական տարբեր իրավիճակներում,

ե. հաղորդակցման ընթացքում արտահայտում է սեփական ցանկություններն ու պահանջները՝ կազմելով 2-3 բառից բաղկացած նախադասություններ.

3) կրտսեր առաջին խումբ՝

ա. երեխան խոսքային և ոչ խոսքային միջոցներով արտահայտում է իր մտքերը, կարծիքը, զգացողություններն ու պահանջները,

բ. պատասխանում է իրեն ուղղված պարզ հարցերին, միևնույն ժամանակ կազմում հարցեր «ո՞վ», «ի՞նչ» բառերով,

գ. մաքուր է արտաբերում առաջարկված պարզ բառերի հնչյունները.

դ. ընկալում է առարկաների խմբերն ընդհանրացնող բառերի իմաստը և դրանք կիրառում իր խոսքում,

ե. մաքուր է արտաբերում հայերենի հնչյունները.

4) կրտսեր երկրորդ խումբ՝

ա. երեխան ընկալում է ուրիշի բանավոր խոսքը և տալիս համարժեք պատասխաններ,

բ. տարբերում է հնչարտասանությամբ նման բառերը (տուն շուն և այլն),

գ. ընկալում է բառի նշանակությունը, դրսևորում բառակազմության տարրական կարողություններ՝ բառերին ավելացնելով «փոքրացնող» վերջածանցներ (փիսիկ, շնիկ),

դ. ինքնուրույն ձևակերպում և արտահայտում է սեփական մտքերը՝ նախադասություններում բառերը կիրառելով ճիշտ հաջորդականությամբ,

ե. կազմում է հարցեր՝ կիրառելով «ո՞վ», «ի՞նչ», «որտե՞ղ», «ե՞րբ», «ինչու՞» բառերը,

զ. ընկալում է ներկայացված նկարի բովանդակությունը և վերարտադրում այն.

է. իրավիճակից ելնելով՝ իրականացնում է հաղորդակցում մեծահասակների և հասակակիցների հետ.

5) միջին խումբ՝

ա. երեխան ընկալում և վերարտադրում է լսած փոքրիկ պատմությունները,

բ. նկարագրում է առարկաները, երևույթները, դրանց միջև եղած պարզագույն կապերը. ակտիվ խոսքում կիրառում այնպիսի բառեր, որոնք արտահայտող առարկաներն ու երևույթները երեխայի անձնական փորձում չեն եղել,

գ. նկարների օգնությամբ կազմում է փոքրիկ պատմություններ, ամբողջացնում կիսատ թողնված միտքը,

դ. պատմում է սեփական փորձառության մասին,

ե. խոսքն արտահայտում է տարբեր արտահայտչամիջոցներով՝ փոխելով ձայնի ուժգնությունը, տեմպը, օգտվում է խոսքային դադարներից,

զ. քերականորեն ճիշտ է կազմում նախադասությունները՝ կիրառելով կապական միջոցներ,

է. դրսևորում է հետաքրքրություն գրքերի նկատմամբ, արտահայտում գրական ստեղծագործություն լսելու ցանկություն,

ը. հաղորդակցման ընթացքում ոչ միայն արտահայտում է սեփական վերաբերմունքը որևէ երևույթի նկատմամբ, այլև դրսևորում է դիմացինին լսելու կարողություն,

թ. տարբերում է հաղորդակցության անմիջական և միջնորդավորված ձևերը, պատկերացնում է տեխնոլոգիաների դերը հաղորդակցության մեջ.

6) ավագ խումբ՝

ա. երեխան հորինում և կապակցված ներկայացնում է փոքրիկ պատմություններ, նկարագրում և բացատրում է որևէ երևույթ,

բ. մտքերն արտահայտում է տրամաբանական հաջորդականությամբ՝ կիրառելով հոմանիշ, հականիշ բառեր,

գ. ընկալում է ներկայացված պատմության կառուցվածքը՝ տարբերելով սկիզբը, ընթացքը և ավարտը,

դ. տրված բառում տարբերում է առանձին հնչյուններ, դրանցով կազմում նոր բառեր, ընկալում է բառի վանկերը, վանկատում այն,

ե. ճանաչում է աշխարհը փորձարկումների, ինքնուրույն գործողությունների միջոցով, խմբավորում առարկաները, պատկերներն ըստ ընդհանուր հատկանիշների,

զ. հասկանում է շրջապատող աշխարհի և բնության երևույթների միասնականությունը և փոխկապակցվածությունը, ունի տարրական պատկերացումներ կենդանական աշխարհի և անկենդան բնության մասին,

է. ճանաչում է հայերենի տառերը, արտաբերում ձայնավոր և բաղաձայն հնչյունները,

ը. դրսևորում է հետաքրքրություն գրավոր խոսքի և ընթերցանության նկատմամբ,

թ. նախաձեռնում է հաղորդակցում մեծերի ու հասակակիցների հետ, հաղորդակցման ընթացքում գնահատում է ոչ միայն իր, այլև դիմացինի խոսքը՝ շտկելով սխալ արտաբերած հնչյունը, բառը կամ նախադասությունը,

ժ. հարցեր է տալիս մեդիայում լսած բովանդակության մասին, քննարկում է դրա նպատակը:

12. Իմացական ոլորտում նախադարձական տարիքի երեխաների զարգացման և կրթական վերջնարդյունքներն են.

1) վաղ մանկության տարիքի առաջին խումբ՝

ա. երեխան, ինքնուրույն տեղաշարժվելով տարածության մեջ, ծանոթանում է իրեն շրջապատող առարկայական աշխարհին,

բ. առարկաներով կատարում է հարաբերակցված գործողություններ,

գ. ճանաչում է իրեն ծանոթ դեմքեր, առարկաներ.

2) վաղ մանկության տարիքի երկրորդ խումբ՝

ա. երեխան ուսումնասիրում և համեմատում է առարկաները,

բ. հետաքրքրություն է ցուցաբերում նոր առարկաների նկատմամբ,

գ. հասկանում է առարկայական գործողությունների և իրադարձությունների հաջորդականությունը, դրանց միջև գոյություն ունեցող կապերը,

դ. ծանոթ առարկաներով կատարում է ֆունկցիոնալ գործողություններ, հետաքրքրություն է դրսևորում մեծահասակների գործողությունների նկատմամբ.

3) կրտսեր առաջին խումբ՝

ա. երեխան դասակարգում է առարկաներն ըստ կոնկրետ հատկանիշի,

բ. ուսումնասիրում է շրջապատող միջավայրը, փորձում է հարցերի միջոցով բավարարել իր հետաքրքրությունները,

գ. ունի առարկաների մեծության, չափի, ձևի և քանակի մասին տարրական պատկերացումներ, ճանաչում է հիմնական գույները, երկրաչափական պարզ պատկերները,

դ. մեկ առարկան փոխարինում է այլ առարկաներով, հասկանում դրանց նշանակությունը,

ե. ունի տարրական պատկերացումներ իր և իր ընտանիքի մասին,

զ. առանձնացնում է իրեն մյուսներից, դրսևորում է համառություն ցանկություններում և գործողություններում.

4) կրտսեր երկրորդ խումբ՝

ա. երեխան մտապահում և վերարտադրում է ներկայացվող որոշակի տեղեկատվությունը,

բ. կողմնորոշվում է տարածության և ժամանակի մեջ,

գ. նկարագրում է առարկաների, երևույթների առանձին կողմերը,

դ. ունի առարկաների մեծության, չափի, ձևի և քանակի վերաբերյալ որոշակի պատկերացումներ, ճանաչում է գույները, երկրաչափական պատկերները,

ե. հասկանում է երևույթների միջև պատճառահետևանքային պարզագույն կապերը,

զ. դրսևորում է հասակակիցների հետ համատեղ գործելու ցանկություն, մտավոր ակտիվություն, հանդես է գալիս նախաձեռնողի դերում,

է. կենտրոնացնում է ուշադրությունն առաջադրանքի, խաղի կանոնների պահպանման վրա,

ը. դրսևորում է տարբեր նյութերով աշխատելու տարրական հմտություններ,

թ. տարբերում է մասնագիտությունները, դրանց հիմնական գործառույթները,

ժ. ունի տարրական պատկերացումներ ինչպես հայկական, այնպես էլ այլ ազգերի մշակութային տարրերի մասին.

5) միջին խումբ՝

ա. երեխան ցուցաբերում է հաշվի, թվերի, քանակի իմացություն, թվաբանական պարզ խնդիրներ լուծելու կարողություն,

բ. մասնակցում է համատեղ կազմակերպվող աշխատանքներին և ավարտին հասցնում առաջադրանքը,

գ. հասակակիցների հետ համատեղ գործունեության ընթացքում դրսևորում է իմացական ակտիվություն, երևակայություն, կարծիք հայտնելու կարողություն,

դ. ճանաչում է աշխարհը փորձարկումների, ինքնուրույն գործողությունների միջոցով, խմբավորում առարկաները, պատկերներն ըստ ընդհանուր հատկանիշների,

ե. հասկանում է շրջապատող աշխարհի և բնության երևույթների միասնականությունը և փոխկապվածությունը, ունի տարրական պատկերացումներ կենդանական աշխարհի և անկենդան բնության մասին, կարևորում է մարդու աշխատանքը, դրա արդյունքները,

զ. ճանաչում է փոխադրամիջոցները, գիտի դրանց դերը մարդու կյանքում,

է. ունի տարրական պատկերացումներ ազգերի մշակութային առանձնահատկությունների մասին,

ը. մեծահասակների օգնությամբ կողմնորոշվում է տեղեկատվության բազմազանության մեջ և կատարում նպատակամետ ընտրություն.

6) ավագ խումբ՝

ա. երեխան վերլուծում է երևույթների պատճառահետևանքային կապերը, ներկայացնում է իր պատկերացումներն ու վերաբերմունքը,

բ. նկարագրում և մեկնաբանում է շրջապատող միջավայրում ընթացող երևույթները, սեփական որոշումներն ու գործողությունները,

գ. առաջադրանքներ կատարելիս դրսևորում է ճանաչողական հետաքրքրություն և ստեղծագործականություն,

դ. մոդելավորում է առարկաները, հեքիաթի հերոսներին, բնության երևույթները պայմանական նշաններով, առանձին պատկերներով, տարբերում է ճանապարհային երթևեկության պարզ նշանները,

ե. ունի պատկերացումներ տնտեսական պարզ հասկացությունների, ազգային և այլ ազգերի մշակութային առանձնահատկությունների, հայրենի երկրի մասին.

զ. դրսևորում է քննադատական վերաբերմունք ներկայացվող նյութի նկատմամբ, կողմնորոշվելով տեղեկատվության բազմազանության մեջ, կատարում է գրագետ ընտրություն, կատարում է հետևություններ և այդ առնչությամբ արտահայտում իր կարծիքը,

է. դրսևորում է մեղիա և թվային գրագիտություն, նշում է իրական և մեղիա միջավայրերի տարբերությունները՝ մեղիայից ստացված տեղեկատվությունը համադրելով իրական կյանքին,

ը. հասկանում է մեղիա գործիքների կիրառության բազմազանությունը, մեծահասակի աջակցությամբ հստակ նպատակով կարողանում է կիրառել դրանք կրթական և խաղային միջավայրում:

13. Հուլիան, սոցիալ-անձնային ոլորտում նախադպրոցական տարիքի երեխաների զարգացման և կրթական վերջնարդյունքներն են.

1) վաղ տարիքի առաջին խումբ՝

ա. երեխան արձագանքում է ծանոթ մարդկանց հուլիան դրսևորումներին,

բ. արձագանքում է արտաքին աշխարհից եկող ազդակներին հուլիանությամբ,

գ. արձագանքում է իր անվանը, հետաքրքրություն է ցուցաբերում սեփական մարմնի հանդեպ, ուսումնասիրում է շրջապատող առարկաներն ու խաղալիքները, մարդկանց դեմքերը,

դ. ձգտում է ինքնուրույնության գործողություններում.

2) վաղ տարիքի երկրորդ խումբ՝

ա. երեխան սկսում է տարբերակված արձագանքել աշխարհին, նրա գործողություններն ունեն հուլիան երանգավորում,

բ. արտահայտում է իր հույզերն ու զգացողությունները շարժումներով, երգի և պարի միջոցով,

գ. դրսևորում է դրական վերաբերմունք մարդկանց նկատմամբ, շփվում է ծանոթ մեծահասակների և հարազատների հետ,

դ. մեծահասակների հետ շփվելիս ուշադիր լսում և կատարում է նրանց պարզ առաջարկությունները,

ե. ցուցաբերում է հետաքրքրություն սեփական անձի նկատմամբ, ուսումնասիրում է իր արտաքին տեսքը, մարմնի մասերը, գիտի անունը.

3) կրտսեր առաջին խումբ՝

ա. երեխան ճանաչում է հիմնական հույզերը, համարժեք արձագանքում է դիմացինի հուզական դրսևորումներին,

բ. դրսևորում է իրավիճակին համապատասխան սոցիալական հույզեր՝ զարմանք, ուրախություն, տխրություն, ամաչկոտություն,

գ. շփվում է ծանոթ մեծահասակների հետ, նրանց խոսքին արձագանքում է հույզերով և պարզ խոսքային արտաբերումներով,

դ. մեծահասակների հետ համատեղ գործունեության ընթացքում փորձում է կառավարել իր հույզերը և կատարել սոցիալական վարքի պարզ պահանջներն ու բարեկիրթ վարվեցողության կանոնները՝ մեծահասակների խնդրանքով կամ միջամտությամբ,

ե. հասակակիցների հետ շփվելիս դրսևորում է հուզական հարաբերություններ հաստատելու պատրաստակամություն,

զ. գիտի ծնողների և ընտանիքի անդամների անունները, ճանաչում է իրեն պատկանող իրերն ու խաղալիքները.

4) կրտսեր երկրորդ խումբ՝

ա. երեխան կարողանում է ներկայացնել իր ցանկություններն ու հետաքրքրությունները, դրսևորում է իրավիճակին համապատասխանող հուզականություն,

բ. սոցիալական հույզերի միջոցով արտահայտում է իր վերաբերմունքը շրջապատող աշխարհին,

գ. հասակակիցների հետ հաղորդակցման դժվարությունները փորձում է լուծել մեծահասակների օգնությամբ, հասակակիցների հետ հարաբերություններում ձգտում է համառությամբ առաջ տանել սեփական ցանկություններն ու պահանջները,

դ. հասակակիցների հետ համատեղ գործունեության ընթացքում ջանքեր է գործադրում սեփական վարքն ու հարաբերությունները կարգավորելու ուղղությամբ, ձգտում է հաճոյանալ մեծահասակներին,

ե. կողմնորոշվում է սոցիալական միջավայրում, հարաբերություններում փորձում է պահպանել սոցիալական վարքի պահանջներն ու բարեկիրթ վարվեցողության կանոնները,

զ. գիտի իր սեռը, ունի պատկերացումներ իր և ուրիշների մասին, սիրում է պատմել իր հաջողությունների մասին.

5) միջին խումբ՝

ա. երեխան տարբերակում է շրջապատող մարդկանց հուզական վիճակն ու զգացմունքները, համադրում է իր և մյուսների ցանկությունները,

բ. հասակակիցների և մեծահասակների հետ հարաբերություններում դրսևորում է ընդգծված վերաբերմունք, ընկալում է մարդկանց տրամադրվածությունն իր նկատմամբ, փորձում է դրսևորել հանդուրժողականություն, օգնության ձեռք մեկնելու, ապրումակցելու կարողություններ,

գ. մեծահասակների հետ շփվելիս պահպանում է բարեվարքության նորմերը, հասակակիցների հետ հաղորդակցվելիս դրսևորում է համատեղ գործելու պատրաստակամություն,

դ. խմբային աշխատանքներում և խաղերում դրսևորում է համատեղ գործելու պատրաստակամություն, համագործակցելու ցանկություն, ակտիվ մասնակցում է մեծահասակների և հասակակիցների նախաձեռնություններին,

ե. հասակակիցների հետ համատեղ գործունեության ընթացքում դրսևորում է ընդհանուր նպատակին միտված անձնային հատկություններ և սոցիալական կարողություններ՝ իր և ընկերների ցանկություններն ու գործողությունները համադրելու կարողություն, սեփական վարքը կարգավորելու փորձեր, համբերատարություն, ընկերոջը հասկանալու և աջակցելու պատրաստակամություն,

զ. ուսումնասիրում է իր անձի, ընտանիքի անդամների, շրջապատող մարդկանց առանձնահատկությունները, ցուցաբերում է հստակ վերաբերմունք ընտանիքում կամ մանկապարտեզում կատարվող իրադարձություններին,

է. դրսևորում է սեփական հույզերի ու գործողությունների, մտքերի և վերաբերմունքի մասին խոսելու պատրաստակամություն.

6) ավագ խումբ՝

ա. երեխան արտահայտում է իր հույզերն ու զգացմունքները բառերով և հաղորդակցման ոչ բառային ձևերով,

բ. տարբերակում և վերլուծում է իր ցանկություններն ու նախասիրությունները, կարողանում է ընտրել, հիմնավորել և բարձրաձայնել ընտրությունը,

գ. հասկանում և ընդունում է ընկերների հույզերն ու զգացմունքները, ցանկություններն ու նախասիրությունները,

դ. հարաբերություններում դրսևորում է սոցիալական զգացմունքներ, վերահսկում և կառավարում է իր հուզականությունը, կարողանում է հուզական մակարդակում կանխատեսել գործունեության արդյունքները,

ե. կառուցում է փոխվստահելի, գործընկերային հարաբերություններ մեծահասակների և հասակակիցների հետ, պահպանում է բարեվարքության կանոնները,

զ. հասակակիցների հետ համատեղ գործունեության ընթացքում դրսևորում է ապրումակցման, համագործակցության և ինքնակառավարման հմտություններ,

է. ընկերների հետ հարաբերություններում դրսևորում է բարոյականային հատկություններ և ինքնազնահատման տարրական հմտություններ,

ը. ունի սուբյեկտիվ վերաբերմունք արտաքին աշխարհի հանդեպ, ինքնավերլուծության է ենթարկում սեփական վարքագիծն ու անձնային հատկությունները,

թ. ընդունում է մարդկանց միջև եղած տարբերությունները, ունի տարրական պատկերացումներ սեփական իրավունքների ու պարտականությունների, հասարակական արդարության պարզագույն կանոնների և արժանապատիվ կեցության մասին, դրսևորում է սեր և նվիրվածություն հայրենի երկրի հանդեպ:

14. Ինքնասպասարկման, անվտանգության, առողջ ապրելակերպի ոլորտում նախադարձական տարիքի երեխաների զարգացման և կրթական վերջնարդյունքներն են.

1) վաղ տարիքի առաջին խումբ՝

ա. երեխան արձագանքում է հիգիենիկ միջոցառումներին և խնամք ենթադրող իրավիճակներին,

բ. արձագանքում է մեծահասակների նախազգուշացումներին՝ որոշակի գործողությունների վտանգավորության մասին,

գ. դրսևորում է ինքնասպասարկման պարզագույն կարողություններ՝ փորձում է ինքնուրույն խմել բաժակից, ձգելով քաշում և հանում է հագուստը.

2) վաղ տարիքի երկրորդ խումբ՝

ա. երեխան մեծահասակի ուղղորդմամբ դրսևորում է ինքնասպասարկման որոշ կարողություններ,

բ. մեծահասակի օգնությամբ հետևում է հիգիենայի և անվտանգության տարրական կանոններին, լվանում է ձեռքերը, մաքրում է ատամները,

գ. փորձում է խուսափել իր կենսական փորձից բխող վտանգներից.

3) կրտսեր առաջին խումբ՝

ա. երեխան դրսևորում է ինքնասպասարկման որոշ կարողություններ,

բ. մեծահասակի հսկողությամբ պահպանում է հիգիենայի կանոնները,

գ. մեծահասակի ուղղորդմամբ սկսում է հետևել անվտանգության տարրական կանոններին, լվանում է ձեռքերը, մաքրում է ատամները,

դ. մեծահասակների ուղղորդմամբ զգուշավորություն է ցուցաբերում խուսափելով վտանգներից տարբեր իրադրություններում և վայրերում.

4) կրտսեր երկրորդ խումբ՝

ա. երեխան դրսևորում է ինքնասպասարկման հմտություններ, հետևում և պահպանում է անձնական հիգիենայի հիմնական կանոնները,

բ. մեծահասակի ուղղորդմամբ սկսում է գիտակցել առողջության պահպանման ու առողջապահական միջոցառումների անհրաժեշտությունը,

գ. դրսևորում է առողջ ապրելակերպի տարրական սովորություններ, նախընտրում է առողջ և օգտակար սնունդը,

դ. բարձրաձայնում է կամ վարքով ցույց է տալիս իրեն անհանգստացնող առողջական խնդրի մասին,

ե. հետևում է անվտանգության հիմնական կանոններին՝ մեծահասակի հիշեցումով.

5) միջին խումբ՝

ա. երեխան դրսևորում է անձնական հիգիենայի կանոնների պահպանման կարողություններ և ինքնասպասարկման հմտություններ,

բ. պահպանում է օրվա ռեժիմը և հիգիենայի հիմնական պահանջները,

գ. գիտի առողջության պահպանման հիմնական կանոնները, տարբերակում է առողջ և անառողջ սնունդը, պատկերացնում է օգտակար և վնասակար սովորությունների հետևանքները, դրսևորում է բացասական վերաբերմունք վնասակար սովորությունների հանդեպ,

դ. կարողանում է նկարագրել իր և մյուսների առողջական վիճակը, բացատրել հիվանդության հիմնական ախտանիշներն ու հնարավոր պատճառները,

ե. հասկանում է սեփական անձի, վարքի և կենսագործունեության անվտանգության հիմնական կանոնները և հաճախ առանց հիշեցման հետևում է դրանց,

զ. ծանոթ է անվտանգության կանոններին տանը, մանկապարտեզում, փողոցում, այլ վայրերում և մեծահասակի հիշեցումով հետևում է դրանց,

է. ծանոթ է երթևեկության հիմնական կանոններին և մեծահասակի հիշեցումով հետևում է դրանց,

ը. ունի տարրական գիտելիքներ ֆիզիկական ակտիվության և մարմնի կոփման կարևորության մասին.

6) ավագ խումբ՝

ա. երեխան դրսևորում է ինքնասպասարկման հմտություններ, ինքնուրույն պահպանում է անձնական հիգիենայի կանոնները,

բ. ընտրում է հագուստի, սանրվածքի իր տարբերակը,

գ. ունի տարրական պատկերացումներ առողջ սննդակարգի, հանգստի վերաբերյալ,

դ. դրսևորում է ֆիզիկական ակտիվության կարողություններ, ներկայացնում է առողջության և կյանքի համար հնարավոր վտանգները, դրանց հաղթահարման ուղիներն ու միջոցները,

զ. ունի տարրական գիտելիքներ աղետների և դրանց հետևանքների մասին,

դ. հետևում է երթևեկության հիմնական կանոններին,

զ. ունի տարրական գիտելիքներ վնասակար սովորությունների հետևանքների մասին,

է. բացատրում է շրջակա միջավայրին խնամքով վերաբերվելու անհրաժեշտությունը,

ը. հիմնավորում է տանը, միջավայրում, փողոցում անվտանգության կանոններին հետևելու անհրաժեշտությունը,

թ. հասկանում է բժշկի մոտ այցի անհրաժեշտությունը, ունի պարզ պատկերացումներ համավարակների և դրանցից պաշտպանվելու մասին,

ժ. ունի տարրական պատկերացումներ թվային անվտանգության կանոնների մասին, գիտակցում է սեփական պատասխանատվությունը դրանց հետևելու գործում:

ԿԵՐՊԱՐՎԵՍՏ ԵՎ ԿԱՌՈՒՑՈՂԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Երեխայի զարգացման հարցում անփոխարինելի դեր են կատարում կերպարվեստային գործունեության տարբեր ձևերը՝ նկարչությունը, ծեփակերտումը, դեկորատիվ կիրառական ավեստը, կոնստրուկտավորման աշխատանքները: Ստեղծագործական բնույթի պարապմունքները երեխաներին զինում են գիտելիքներով, պատճառում են ուրախություն, արվեստի նկատմամբ վերաբերմունք: Կերպարվեստային գործունեությունը պետք է ղեկավարվի հմուտ մասնագետների կողմից: Դաստիարակը պետք է կարողանա կողմնորոշվել արվեստի, կերպարվեստի տարբեր բնագավառներում, տիրապետի նկարչական տարբեր ձևերի կարողություններին և նկարչական տարբեր միջոցներին, տեխնիկական հնարքներին, մանկան ստեղծագործական մանկավարժահոգեբանական գործընթացի առանձնահատկություններին: 1. Առարկայի դերն ու նշանակությունն մասնագետի կայացման արդյունավետությունը կախված է ուսուցման մեթոդների և ձևերի իմացությունից ու տիրապետելու ունակությունից: Մասնագետը պետք է զաղափար կազմի կերպարվեստի դասավանդման մեթոդիկայիինչպես նաև ընդհանուր մեթոդների մասին: 2. Առարկայի դասավանդման հիմնական նպատակն է բացահայտել մեթոդական այն հարցերը, որոնք անհրաժեշտ են երեխայի կերպարվեստային գործունեության զարգացման համար: Կերպարվեստային գործունեությունը կարող է զարգանալ միայն նպատակաուղղված ղեկավարման պայմաններում: Նման ղեկավարումը հնարավոր է այն դեպքում, երբ դաստիարակը հստակ պատկերացում է իր գործունեության ոլորտը, տեղյակ է ծրագրի բովանդակությանը և մեթոդներին, տիրապետում է նկարչական ունակություններին: Մանկավարժը ստեղծում է բոլոր անհրաժեշտ պայմանները երեխայի իրականության զգացմունքապատկերավոր ընկալման համար: 3. Առարկայի խնդիրներն են՝ երեխայի կերպարվեստային կրթությունը ուղղել նրա ստեղծագործական, պատկերային արվեստի զարգացման, շրջակա միջավայրի իրականության տպավորությունների արտահայտման, արվեստի և գրականության վրա: Նպաստել երեխայի կերպարվեստային կարողությունների, հմտությունների զարգացմանը: Կերպարվեստի դասավանդման մեթոդիկայի խնդիրն է ստեղծել և կանոնակարգել ուսուցման մեթոդների դիդակտիկ հիմքերը առարկայի դիդակտիկ դրույթները: Առարկայի դասավանդման կարևորագույն պայմաններից է ցուցաբերել անհատական մոտեցում յուրաքանչյուրին: Ծրագրային նյութը պարբերաբար պետք է համալրվի ժամանակակից մեթոդներով, գիտության և տեխնիկայի բնագավառում ստեղծված նվաճումներով, գրականությամբ:

Նախադպրոցական կրթության՝ կերպարվեստի մեթոդիկային ներկայացվող պետական չափորոշիչները և պահանջները

Ավագ տարիքային խմբի սաների գեղարվեստագեղագիտական դաստիարակությունը հատուկ կազմակերպված մանկավարժական գործընթաց է՝ որ նպատակ ունի՝

- զարգացնել սաների գեղագիտական պատկերացումները, գեղագիտական ընկալումը, գեղագիտական ճաշակը,
- մշակել իրական երևույթների ու առարկաների նկատմամբ հուզագգայական վերաբերմունք, զարգացնել գեղարվեստաստեղծագործական ունակությունները,
- զարգացնել կերպարվեստի ստեղծագործությունների վերաբերյալ սաների, պատկերացումներ Գեղարվեստագեղագիտական դաստիարակության միջոցով զարգանում են սաների գեղարվեստական ընդունակություններն ու կարողությունները:

«Կերպարվեստ և կառուցողական աշխատանք» ծրագրային բաղադրիչի խնդիրներն են՝

- զարգացնել գեղեցիկը նկատելու և գնահատելու կարողությունը,
- զարգացնել հետաքրքրությունը գեղարվեստական գործունեության հանդեպ,
- հարստացնել պատկերացումները կերպարվեստի ստեղծագործությունների վերաբերյալ,
- ձևավորել հետաքրքրասիրություն գեղանկարի, նատյուրմորտի, պատկերազարդ գրքերի, դեկորատիվ- կիրառական արվեստի նմուշների նկատմամբ,
- ձևավորել և կատարելագործել նկարչական ունակությունները և կարողությունները, ձևավորել և կատարելագործել ծեփակերտման ունակությունները,
- ձևավորել և կատարելագործել ապլիկացիա, կառուցողական աշխատանք կատարելու կարողությունները,
- նկարչական արտահայտչամիջոցներով փոխանցել արտաքին և ներքին միջավայրի ձևավորման (դիզայնի) մասին ընդհանուր գաղափարներ,
- զարգացնել սեփական հույզերը, զգացմունքները ու տպավորությունները արտահայտելու կարողությունը,
- ձևավորել հետաքրքրություն հայ և համաշխարհային ստեղծագործությունների նկատմամբ,
- ստեղծել ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործելու, գեղարվեստական գործունեությամբ զբաղվելու համար ազատ, անկաշկանդ միջավայր,
- ծանոթացնել տարբեր նյութերով բազմամաս կոմպոզիցիա ստանալու ձևերին ու եղանակներին,
- ձևավորել հասակակիցների հետ համագործակցելու կարողություն:

ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

Նկարչություն

- Պատկերի առարկաներ, ընդգծի առարկայի մեծությունը և համաչափությունը, ցույց տա բարձրությունը, լայնությունը և խորությունը,
- Պատկերի բնօրինակից և պատկերացմամբ առարկաների խումբ (երեք և ավելի), պատկերի առանձին առարկաներ և այդ առարկաներին ավելացնելով այլ պատկերներ` ստանա թեմատիկ կոմպոզիցիա,
- պատկերի նատյուրմորտ` պահպանելով առարկաների հարաբերական մեծությունը, դիրքը, ճիշտ ընտրի գունային գամման, պատկերի աշխատեսարան բնությունը կատարած դիտարկումների հիման վրա,
- օգտագործի գույն, ջրաներկ, տարբեր գույների միացության եղանակով ստանա նոր գույն, օգտագործի գույների տարբեր երանգներ, օգտագործի սպիտակ, կամ բաց գույնի ֆոներ, բուսական, կենդանական և երկրաչափական պատկերների համադրությամբ ստանա տարբեր զարդանախշեր,
- պատկերի առարկաներ, ընդգծի առարկայի մեծությունը և համաչափությունը, ցույց տա բարձրությունը, լայնությունը և խորությունը,
- պատկերի մարդու մարմնի տարբեր շարժումներ` տղան ձեռքերը վեր բարձրացրած աղջիկը պարելիս և այլն,
- պատկերի , հեքիաթից որևէ սյուժե,
- Նկարի երևակայությամբ,
- Ներկայացնի բնության գեղեցկությունը, երևույթները տարվա տարբեր եղանակներին նկարելու միջոցով,
- Նկարի մտահղացմամբ,
- օգտագործի նկարչության ոչ ավանդական տեխնիկաներ ՚թելերով, սպունգով, բամբակով և այլն,
- համագործակցի խմբային աշխատանքում ,
- դրսևորի ճանաչողական հետաքրքրություն և ակտիվություն առաջադրանքներ կատարելիս,
- ճանաչի և գնահատի հայ և արտասահմանյան նկարիչների ստեղծագործությունների որոշ լավագույն նմուշներ,
- բացահայտի և գնահատի գեղեցիկը,
- աշխատի մաքուր և կոկիկ, գնահատի իր ընկերների աշխատանքը, մեկնաբանի ինչն է հավանում ինչը` ոչ:

Ծեփակերտում

- դրսևորի ծեփակերտման ունակություններ,
- ստեղծի աշխատանքներ ըստ թեմայի, գաղափարի,
- ստեղծի երևակայական աշխատանքներ,
- ընտրի կյուբեր ու գործիքներ,

- համադրի մասերը, ստանա ամբողջական պատկեր,
- ստեղծի պարզ նախշեր,
- ստեղծի երևակայական հարթ և ծավալային պատկերներ,
- մեկնաբանի և վերլուծի իր աշխատանքը:
- դրսևորի համապատասխան հույզեր, զգացմունքներ,
- նախագծի թեմատիկ տարբեր կոմպոզիցիաներ,
- կատարի նախշեր ծեփակերտած առարկաների վրա,
- ներկայացնի արտահայտչականություն,
- ներկայացնի կերպարին բնորոշ նշաններ ձողիկի միջոցով տալով դրան արտահայտչականություն :

Ապիկացիա

- ճանաչի և պատկերի որոշ երկրաչափական պատկերներ, ունենա տարածական պատկերացում,
- դրսևորի տրամաբանական և ստեղծագործական մտածողություն,
- նկարագրի և բացատրի աշխատանքի ընթացքը, օգտագործի նյութերը խնայողաբար,
- տիրապետի թղթերի կտրման և փակցման կարողություններին,
- տիրապետի դեկորատիվ արվեստի տարրերին,
- անվանի գույները,
- ստեղծի գունագեղ և տարբեր ձևերի նախշեր,
- փորձարկի տարբեր նյութեր հետաքրքիր աշխատանքներ ստանալու նպատակով, ստեղծի պատկերներ կոլաժներ,
- կիրառի տարբեր եղանակներ նյութը պատկերավոր և կիրառելի դարձնելու համար,
- ճանաչի և հարգի ՀՀ պետական խորհրդանիշները,
- ստեղծի դեկորատիվ գունային կոմպոզիցիա, զարդանախշ ուղղանկյան, զրլակի, կամ շրջանի մեջ ,
- կտրի և գունազարդի սեղանային, սովերային թատրոնների համար տարբեր սովերապատկերներ,
- ստեղծի համաչափ ձևի առարկաներ /պար բռնած մարդուկներ/ կտրատելով մի քանի շերտ ծաված թուղթը,
- ստեղծի խճանկարային պաննո գունավոր թղթից,
- ստեղծի տարբեր տեսարաններ/ ծաղկամանի մեջ ծաղիկներ, անտառային պատկեր, աշնանային ծառ, /գունավոր թղթերով կտրատված պատկերներից,
- կատարի համատեղ աշխատանք / այգու տեսարան/, օգտագործի տարբեր լրացուցիչ նյութեր / բնական նյութեր, թելեր, կտորներ և այլն/:

Կառուցողական աշխատանք

- հասկանա և գնահատի գեղեցիկը,
- դրսևորի հետաքրքրություն գեղարվեստական գործունեության նկատմամբ,
- կերպարվեստային գործունեության տարբեր տեսակների հանդեպ դրսևորի համապատասխան հույզեր, զգացմունքներ,
- դրսևորի ստեղծագործական մոտեցում առաջադրանքներ կատարելիս,
- դրսևորի գեղագիտական ճաշակ,
- ունենա տարբեր կառուցողական նյութերով տարբեր շինություններ կառուցելու կարողություն,
- հասկանա իր առջև դրված խնդիրները,
- կարողանա անդրադառնա և արձագանքի սեփական և ուրիշների ստեղծած աշխատանքին,
- կիրառի ստեղծագործական տարբեր եղանակներ նյութը պատկերավոր և ընկալելի դարձնելու համար,
- կառուցի տարատեսակ շինություններ կիրառելով տարբեր տիպի չափի, բարձրության և նշանակության կառուցողական նյութեր,
- ստեղծի մատնային թատրոնի համար կերպարներ թղթից կամ կտորից,
- ուլունքներով հավաքի վզնոց, ծաղիկ և այլն,
- թղթի ծալման միջոցով կառուցի նավակ, ինքնաթիռ, գլխարկ, Էջանիշ , տուփ , աղաման, կարապ, դրամապանակ, բաժակ, դիմակ, բացիկ, տոնածառի խաղալիքներ, հովհար, անձրևանոց և այլն,
- կառուցի տարբեր պատկերներ, տեսարաններ մեկ կամ մի քանի տարբեր տեսակի բնական նյութեր օգտագործելով,
- ստեղծի հեքիաթի թեմաներով սյուժետային պատկերներ հասակակիցների հետ,
- դեկորատիվ բույսերից պատրաստի ծաղկեփունջ:

Եզրակացություն

Եկանք այն եզրակացության, որ առարկայի դերն ու նշանակությունն մասնագետի կայացման արդյունավետությունը կախված է ուսուցման մեթոդների և ձևերի իմացությունից ու տիրապետելու ունակությունից: Մասնագետը պետք է գաղափար կազմի կերպարվեստի դասավանդման մեթոդիկայի հիմնադրամասն և ընդհանուր մեթոդների մասին: Առարկայի դասավանդման հիմնական նպատակն է բացահայտել մեթոդական այն հարցերը, որոնք անհրաժեշտ են երեխայի կերպարվեստային գործունեության զարգացման համար: Կերպարվեստային գործունեությունը կարող է զարգանալ միայն նպատակաուղղված ղեկավարման պայմաններում: Նման ղեկավարումը հնարավոր է այն դեպքում, երբ դաստիարակը հստակ պատկերացնում է իր գործունեության ոլորտը, տեղյակ է ծրագրի բովանդակությանը և մեթոդներին, տիրապետում է նկարչական ունակություններին: Մանկավարժը ստեղծում է բոլոր անհրաժեշտ պայմանները երեխայի իրականության զգացմունքապատկերավոր ընկալման համար: Առարկայի խնդիրներն են՝ երեխայի կերպարվեստային կրթությունը ուղղել նրա ստեղծագործական, պատկերային արվեստի զարգացման, շրջակա միջավայրի իրականության տպավորությունների արտահայտման, արվեստի և գրականության վրա: Նպաստել երեխայի կերպարվեստային կարողությունների, հմտությունների զարգացմանը: Կերպարվեստի դասավանդման մեթոդիկայի խնդիրն է ստեղծել և կանոնակարգել ուսուցման մեթոդների դիդակտիկ հիմքերը առարկայի դիդակտիկ դրույթները: Առարկայի դասավանդման կարևորագույն պայմաններից է ցուցաբերել անհատական մոտեցում յուրաքանչյուրին: Ծրագրային նյութը պարբերաբար պետք է համալրվի ժամանակակից մեթոդներով, գիտության և տեխնիկայի բնագավառում ստեղծված նվաճումներով, գրականությամբ:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Ծննդից մինչև վեց տարեկան երեխաների զարգացման և կրթական չափորոշիչներ, ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամ, ՓՐԻՆԹ ԻՆՖՈ, Երևան, 2011:
2. Նկարչությունը պարտեզում, 2. Դաբաոյան, Մերթոդական օգնություն դաստիարակին, Երևան, 1999 48 էջ:
3. Մանկապարտեզի կրտսեր 2-րդ խմբի /3 -4-տարեկանների/ կրթական համալիր ծրագիր, /ՀՀ ԿԳՆ, Կրթ.ազգ.ինստ., - Երևան, Կրթ.ազգ.ինստ. 2011, 168 էջ: